

Bankier anarchista

Fernando
Pessoa

Bankier anarchista

Bankier anarchista

Fernando Pessoa

Tłumaczył Stanisław Krastowicz

Jirafa Roja
Warszawa 2006

Tytuł oryginału: „O Banqueiro Anarquista”

Pierwsze polskie wydanie „Bankiera anarchisty” w tym przekładzie ukazało się nakładem Oficyny Wydawniczej Bractwa „Trojka”, Poznań 2002

Tłumaczył: Stanisław Krastowicz

Redakcja: Łukasz Gołębiewski

Korekta: Magdalena Rejnert

Zdjęcie na okładce: Dreamstime.com

Łamanie: Tatsu

ISBN 978-83-62948-17-8

Wydanie I
Warszawa 2006

SPIS TREŚCI

Fernando Pessoa: Pisarz wielu wcieleń	7
Bankier anarchista	21

Fernando Pessoa: Pisarz wielu wcieleń

Był jednym z najbardziej oryginalnych pisarzy europejskich a jednocześnie niezwykłą postacią. Chociaż miał wielu przyjaciół, żył w samotności i nie założył rodziny. Był bardzo pracowitym autorem, a zżerająca go gorączka twórcza okazała się za silna jak na jednego człowieka i jedną osobowość. Dlatego uruchomił swoje „inne ja”, artystyczne „alter ega” – heteronimy. Jego największe dzieła stworzyli nie istniejący pisarze, którym nadał życiorysy, uczucia i przymiślenia.

Guru modernistów

Fernando Pessoa urodził się 13 czerwca 1888 roku w Lizbonie. Kiedy miał pięć lat zmarł jego ojciec, Joaquim de Seabra Pessoa. W 1894 roku rodzinę dotknęło kolejne nieszczęście: śmierć zabrała Jorge'go, młodszego brata Fernanda. Chłopiec miał zaledwie rok. W tym samym roku owdowiała matka przyszłego pisarza, Maria Magdalena Pinheiro Nogueira, związała się z wojskowym, Joao Miguelem Rosą. Wkrótce został on mianowany konsulem rządu Królestwa Portugalii w Durbanie w Afryce Południowej. Wyjechał, żeby objąć nowe stanowisko a pani Pessoa zabrała syna i pojechała za nim. W Durbanie Fernando uczęszczał do angielskiej szkoły. Szybko opanował

język Szekspira i Byrona w stopniu komunikatywnym, a już po paru latach znał go jak swój ojczysty. To właśnie po angielsku zaczął pisać swoje pierwsze utwory poetyckie. Janina Z. Klawe w znakomitym eseju pt. „Fernando Pessoa, czyli bliskość tego, co nieznanne”, opublikowanym w „Poezji” w 1990 roku (nr 1-2) podaje, że pierwszy wiersz powstał w 1901 roku. Natomiast autorka kroniki życia i twórczości Pessoy, Monika Rawska (ten sam numer „Poezji”) jako rok jego „pierwszych prób poetyckich w języku angielskim” wymienia 1899. Nie jest to zresztą szczególnie istotne. Zgódźmy się, że Pessoa zaczął pisać wiersze jako młody chłopak, 11- lub 13-latek, na przełomie XIX i XX wieku.

„Po portugalsku niewiele wierszy napisał w tym okresie: poemat liryczny w 1902 roku (podczas krótkiego pobytu na Azorach), glosy do kilku sentencji, wyrażające tęsknotę za krajem, a poza tym kilka tekstów prozą na temat nauczycieli i kolegów w Durban High School. Po angielsku kilka historyjek i – co ciekawsze – esej o Macaulayu, który wydrukowano w gazetce szkolnej w 1904 roku. Zapowiadał on przyszłe pisma krytyczne poety, których pozostawił wielką ilość” – czytamy w tekście Janiny Z. Klawe.

W sierpniu 1901 roku Pessoa po raz pierwszy od pięciu lat znalazł się znowu w ojczyźnie. Po półrocznym pobycie w Portugalii wyjechał ponownie do Durbanu, gdzie podjął naukę w brytyjskiej szkole handlowej. Wykształcenie tam zdobyte posłuży mu jako środek do zarabiania na chleb do końca życia. Jak dowodzą przykłady wielu ludzi pióra, także Polaków, poeci potrafią chodzić z głową w chmurach przy jednoczesnej, nader praktycznej, umiejętności stania obiema nogami mocno na ziemi. Po powrocie do Lizbony na stałe Pessoa podejmie pracę właśnie w firmie handlowej, w której zostanie korespondentem. Nieodzowne w tej pracy będą dwa czynniki: wiedza jaką wyniósł z Commercial School oraz doskonała znajomość języka angielskie-